

Hogyan készíts lakásban használható komposztáló edényt?

Képes útmutató lépésről lépésre

Amikor kertes házból egy harmadik emeleti lakásba költöztem, bizony bajban voltam azzal, hogy mit is kezdjek a folyamatosan keletkező rengeteg növényi hulladékkal. Borzasztóan zavart, ahogy dobáltam ki a zöldség- és gyümölcs héjakat a kukába, tudva, hogy mindez a lerakóra kerül, ahol ha bomlásnak indul, nagy mennyiségű metánt és széndioxidot fog termelni ahelyett, hogy **ittthon hasznosítva kiemelkedően jó tulajdonságokkal bíró humusz válna belőle.**

Ekkor találtam rá a beltéri gilisztakomposztálóra az interneten (a „[worm compost](#)” szóra rákeresve a youtube-on rengeteg alternatívát találhatsz az elkészítésre), ami olyannyira bevált, hogy jelenleg 6 db található belőle a lakás különböző pontjain :)

Feltételezem, hogy a komposztálást már nem kell neked bemutatnom, ha mégis lennének benned kérdések-kételyek, olvasd el a [Hogyan komposztálj lakásban, kert nélkül?](#) című blogbejegyzést a [Hulladékmentes.hu](#) oldalon.

Az alábbiakban bemutatom azt a fajta elkészítési módszert, ami nekem egyrészt nagyszerűen bevált, másrészt bárki könnyedén alkalmazhatja, akár 0 Ft-ból is kihozható egy-egy beltéri gilisztakomposztáló!

Hozzávalók

- **2 db vödör** (a bemutatott darabokat egy közeli festékáruházban vásároltam, 16 literesek, 740 Ft/darab áron)
- **1 db tető a vödörhöz** (ugyanott vettem 240 Ft/db áron)
- **6 db nagyobb méretű tiszta tejfölös/joghurtos pohár**
- **1 szúnyogháló vagy régi függönydarab** (a híresztelésekkel ellentétben a pamutpóló nem jó!)
- **1 db erős kés** (tipp: recéssel könnyebb dolgozni)
- Kezdetnek **3 doboz trágyagiliszta** elegendő (horgászboltban kapható, egy dobozban 10-15 giliszta van, ára 150 Ft/doboz körül mozog) → ha többet szeretnél, egy ekkora vödörhöz max. 0,5 kg gilisztát szerezz bel!
- Fakultatív precízeknek: 1 db vonalzó és ceruza

Elkészítés

1. Az egyik vödörrel nincs gyakorlatilag semmi dolgod, ez lesz a komposztáló alja. Tedd bele szájjal lefelé az üres tejfölös/joghurtos poharakat, majd told félre, egy ideig nem lesz rá szükséged.

2. A másik vödör aljára vágj kb. 3x3 cm-es nagyságú lyukakat. Ezek formáját tetszőlegesen válaszd ki, lehet négyzet, kör, vagy bármi egyéb.

3. Művészi pontosságú nyílásokkal még véletlenül se pepecselj, ezeket senki, még a giliszták sem fogják látni (mondjuk ők szem hiányában egyébként sem látnak semmit), csupán az a funkciójuk, hogy tudjon majd alulról is szellőzni a komposzt, illetve itt fog kifolyni a gilisztatea.

4. A kivágott darabkákat dobd ki a műanyag szelktív gyűjtőbe! (később ha már nem szeretnéd használni komposztálásra vagy bármi másra, tisztítás után az egész vödör – a fém fogantyút kivéve – szelektálható a műanyag gyűjtőbe!)

5. A kilyukasztott vödör alján nagyon könnyen kipotyogna a föld és a zöld hulladék, a giliszták is biztosan kimásznának, ezért egy darab szúnyoghálóval, vagy régi függönnyel kell kibélelni. Fontos, hogy ne használj pamut anyagot, hiába ajánlják azt sokan még mindig, mivel a giliszták elég hamar elfogyasztják, azután pedig nem csak a föld és a zöld hulladék, de a giliszták is lepotyognak (vagy lemásznak) a lyukakon keresztül. (Tényleg ne próbáld ki, irtózatosan bűdös ha meghalnak emiatt az alsó vödörben a giliszták...)

6. Ezután a bélelt lyukacsos aljú vödröt helyezd bele a másikba. A poharaknak köszönhetően nem fog egybecsúszni a két vödör, tud majd alulról is szellőzni a komposzt, valamint lesz hely a gilisztateának, ami egy csoda tápoldat a növények számára.

7. Lyukaszd ki a vödörtetőt is, de ezek a lukak már jóval kisebbek legyenek. Készítheted fúróval, csavarhúzóval, vagy a korábban már használt késsel is. Így tud majd felülről is szellőzni a komposzt.

8. Most két választási lehetőséged van:

a.) Teszel komposztálandó zöld hulladékokat a vödörbe (vegyesen nedveset (pl. zöldséghéj) és szárazabbat (pl. falevél)), majd vársz kb. 2 hetet (a vödör tetejét tedd rá!), hogy beinduljon a komposztálódás folyamata és ezután helyezd a vödörbe a gilisztákat. Kész.

VAGY

b.) Teszel a vödörbe 15-20 marék földet, a korábban már gyűjtögetett zöld hulladékokat és a gilisztákat, majd ráteszed a vödör tetejét. Kész.

9. Érdemes kinevezned egy külön tárolót (nálam ez egy kiürült fagyis doboz) a napközben gyűlő zöld hulladékoknak, hogy ne kelljen minden egyes teázás, vagy zöldségpucolás után nyitogatnod a komposztálót. Télen elegendő 4-5 naponta üríteni ennek tartalmát (kivétel, ha túlfűtöd a lakást), nyáron 1-2 naponta, attól függ mennyire van épp meleg.

10. Mindeközben az alsó vödörben szépen gyűlni fog a gilisztatea (10-12 héten belül kezd el képződni). Ezt időközönként gyűjtsd össze, én ehhez egy külön üveget használok. Bolti tápoldat helyett használhatod (10-szeresen hígítva), ugrásszerű fejlődést fogsz tapasztalni (nálam például a balkonon lévő paprikapalánta egy héten belül termést hozott ennek köszönhetően, pedig már lemondtam róla, de a szobanövények is meghálálják).

11. Ha ez a vödör megtelik komposzttal, készíts egy újabb lyukas vödröt, helyezd rá az előzőre és mintha mi sem történt volna, folytasd abban a zöld hulladékok gyűjtését (fontos, hogy ennek aljára már ne tegyél semmit, legyen átjárható a giliszták számára)! Amikor a giliszták mind felmásztak az újabb vödörbe, akkor van kész a középső vödörben a humusz! Fontos: a kész humuszt sekélyen dolgozd el a talajban, maximum 5 cm mélyen.

Tippek, infók

- A komposzt és a giliszták szagmentesek. Ha mégis kellemetlen illatokat érzel, minden bizonnyal túl nedves a komposztod és valószínűleg a muslincák, legyek is megjelentek már. Ilyenkor tegyél rá szárazabb anyagot (pl. falevél, szalma, vékony

faág), de a legegyszerűbb, ha mindig odafigyelsz arra, hogy egy vékony föld/száraz réteg fedje a halom tetejét a vödörben (így a muslincák sem találják meg és az esetleges szagok sem szabadulnak el). Nálam az étkezőasztal alatt 2 db, a konyhában a pultok alatt/között pedig 3 db gilisztakomposztáló van, sosem volt még ilyen problémám és a vendégeknek sem tűnt fel semmi.

- Elviekben „hozzáadott” giliszták nélkül is lebomlanának a szerves hulladékok a vödörben, azonban ez olyan hosszú folyamat, amit egy lakásban képtelenség kivárni (már ha nem céloz komposztos vödrökkel körülvenni magad otthon), hiszen a vödrök hamar megtelnek, a zöld hulladék pedig csak egyre gyűlik a napok-hetek során. A giliszták segítik meggyorsítani a folyamatot, így ha lassúnak találsz a komposztálódást, csak szerezz be újabbakat. Ők egyébként maguktól is szaporodnak ha jól érzik magukat, szóval számolj ezzel is.
- Akár 0 Ft-ból is kihozható a komposztáló elkészítése. Én például most először vásároltam vödröket, eddig csak a giliszták beszerzéséért kellett külön fizetnem a horgászboltban, minden más volt hozzá itthon (a gilisztákat pedig össze is lehet szedni egy-egy esőzés után akinek kedve és gusztusa van hozzá, nekem még sosem volt, maradt a vásárlás :) ...). Az itthoniak mind savanyúságos, vagy téisztás vödrökből készültek, itt láthatod is a képen.

Viszont mivel ezek átlátszóak, a giliszták pedig sötétben érzik jól magukat, ezért egy anyaggal takartam le a vödröket. Fontos, hogy jól szellőző, lehetőleg pamut legyen és nem szabad túl szorosan rákötni! Ezzel egyébként egy csapásra megoldódik minden muslinca probléma is, jó

szívvel ajánlom a letakarás használatát az egyébként nem átlátszó vödröknél is.

- Nem muszáj ezt a tejfölös poharas irányt alkalmazni. Ahogyan a képen is látszik ezt a komposztálót például csak önmagában használom: egy feleslegessé vált tálcára tettem rá, a tálcában pedig nagyobb méretű kavicsok találhatóak, ezen áll a vödör. Így szellőzik a komposzt, és a gilisztatea is könnyen összegyűjthető. Praktikusság szempontjából viszont az előzőekben bemutatott megoldás összességében jobbnak bizonyult, azokat könnyebben tudom egyik helyről a másikra átpakolni, ez a tálcás kivitelezés például már nem férne be a konyhában két szekrény közé, míg a sima vödrök vígan elvannak ott.

- Bár sok helyen ajánlják, ha jól akarsz magadnak, ne tegyél papírfecniket a vödrödbe. Nagyon nehezen bontják le a giliszták, rosszabb esetben egy részük elhalálózását is okozhatja.
- Nálam ezek a vödrök nincsenek szem előtt, ezért nem zavar, hogy nem kifejezetten esztétikusak, ezen azonban könnyen segíthetsz, ha neked ez fontos, illetve ha nem tudod elrejtteni valahová. Bátran fess ki, alkalmazsz szalvétatechnikát, köss/horgolj neki tartót, varrj hozzá egy szép anyagból ruhát, vagy csinálj bármit, amivel számodra tetszetősebbé válik!
- A giliszták számára a legjobb ha 20-24 °C közötti nedves közegben lehetnek, ilyenkor dolgoznak a leghatékonyabban. Fontos, hogy télen se csökkenjen a hőmérséklet 7°C alá, hiszen akkor nem dolgoznak tovább, fagyos időben pedig el is pusztulnak!

- A giliszták nem szeretik, ha túlságosan sok anyag van a vödörben, figyelj oda, hogy ne etesd túl őket (ezért is van több használatban lévő komposztálóm egyszerre, de a probléma könnyen megoldható még több giliszta beszerzésével is). Amíg az előző adagot nagyjából nem dolgozták fel, addig ne rakj rá újabbat! Viszont sose várd meg, hogy teljesen lebontsák, ilyenkor ugyanis a giliszták elkezdik megenni a saját ürüléküket, amibe belepusztulnak.
- A háztartásokban keletkező szemét kb. harmada szerves, vagyis zöld hulladék, ami komposztálható. Nem csak értékes humusszal leszünk gazdagabbak a komposztálással, a kukánkat is ritkábban kell ürítenünk így és a lerakókat is kevésbé hizlaljuk.

Jó munkát! :)

Kump Edina

Az útmutató személyes felhasználása megengedett, ajándékba adhatod, de a letöltés nem jogosít fel a fájl megosztására, terjesztésére. Ha szeretnéd másnak is megmutatni ezt a megoldást, küldd el a www.hulladekmentes.hu/hirlevel/ingyenes-anyagok linkre, innen ő is letöltheti, illetve talál egy csomó érdekes információt ;)